

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในรูปแบบกรณีศึกษา (Multi-Case Study) ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มนักเรียนศึกษาที่เรียนกวดวิชาจากโรงเรียนกวดวิชา 2 แห่ง ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มศึกษา รวมทั้งครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา และครูในโรงเรียนกวดวิชา

การเลือกพื้นที่ในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนกวดวิชาขนาดใหญ่ดีเวลอปเปอร์ และโรงเรียนปริญาภาวกวดวิชา (PA Center) ซึ่งตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ถึงแม้ว่าจากการสำรวจรายชื่อและจำนวนโรงเรียนเอกชนประเภทกวดวิชาที่มีการขออนุญาตจัดตั้งประจำปีการศึกษา 2540 จากสำนักงานการศึกษาธิการอำเภอหาดใหญ่ พบว่ามีจำนวน 7 แห่ง คือ โรงเรียนบุญช่วยกวดวิชา โรงเรียนภาษาพาณิชยกิจ โรงเรียนมงคลภาษา ศูนย์ศึกษาภาษาอังกฤษหาดใหญ่ โรงเรียนสยามสแควร์ธุรกิจการศึกษาคณะหาดใหญ่ โรงเรียนสหศึกษาวิทยา โรงเรียนเสริมหลักสูตรหาดใหญ่ (สำนักงานการศึกษาธิการอำเภอหาดใหญ่, 2540 : 9-10) ผู้วิจัยได้ทำหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษาว่าเป็นนักศึกษา เพื่อและขออนุญาตการเก็บข้อมูล พบว่ามีเจ้าของโรงเรียนกวดวิชา 2 แห่ง คือ โรงเรียนกวดวิชาขนาดใหญ่ดีเวลอปเปอร์ และมีชื่อในการขออนุญาตจัดตั้งคือโรงเรียนสหศึกษาวิทยา และโรงเรียนปริญาภาวกวดวิชา ซึ่งยังไม่มีในทะเบียนรายชื่อโรงเรียนกวดวิชาที่ขออนุญาตในการจัดตั้งในขณะนั้น ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะได้รับอนุญาตในการเก็บข้อมูลก็ตาม แต่การเก็บข้อมูลจะต้องอยู่ในขอบเขตที่เจ้าของโรงเรียนกวดวิชาอนุญาตและข้อตกลงในเบื้องต้น เช่น การสัมภาษณ์ข้อมูลจากนักเรียนกลุ่มศึกษาจะต้องทำนอกสถานที่เรียนกวดวิชา เพื่อไม่ให้กระทบต่อระบบการดำเนินการของโรงเรียน และไม่อนุญาตให้เข้าไปสังเกตการสอนในห้องเรียนยกเว้นได้รับอนุญาตจากครูผู้สอนแต่ละรายก่อนเท่านั้น

การเข้าสู่สนาม (Entrance to the Field)

1. การกำหนดบทบาทผู้วิจัย (Establishment to the Role)

การเข้าสู่สนามในเมืองต้น ผู้วิจัยกำหนดบทบาทตนเองอย่างเปิดเผย เป็นเพียงผู้เข้ามาศึกษา จึงวางตัวในลักษณะที่เป็นเพื่อน เป็นพี่ ที่พอจะให้คำปรึกษา หรือช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มศึกษาบางประการ โดยเฉพาะการแนะนำเกี่ยวกับการเตรียมตัวสำหรับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย หรือสถาบันอื่น ๆ ที่รับนักศึกษาเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ประกอบกับผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยจึงสามารถให้ข้อมูลต่าง ๆ ได้ไม่ยากนัก การเข้าสนามในช่วงแรกของการเริ่มเปิดเรียน ผู้วิจัยจึงมีโอกาสเข้ามาช่วยเหลือโรงเรียนกวดวิชาทั้ง 2 แห่ง เกี่ยวกับการจัดเตรียมเอกสาร หรือการแนะนำในเรื่องการสมัครเรียนแก่นักเรียนบางคนที่มีสมัครเรียนเข้าบทบาทผู้วิจัยในช่วงแรก ดำเนินอยู่ประมาณ 2 สัปดาห์

2. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างศึกษา

การคัดเลือกนักเรียนกลุ่มศึกษาในเมืองต้นเป็นไปได้ยากที่จะแยกว่านักเรียนคนใดจะยอมรับและเต็มใจให้ข้อมูล ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสร้างความคุ้นเคย (Rapport) ที่ดีกับนักเรียนกลุ่มศึกษา โดยการพูดคุยสอบถามในเมืองต้นว่า “มาเรียนรายวิชาอะไร / เรียนอยู่ที่ไหน” หลังจากนั้นผู้วิจัยจะแนะนำตัวและแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย พร้อมทั้งขออนุญาตคัดเลือกเป็นกลุ่มศึกษา หลังจากได้เข้าสนามระยะหนึ่ง จึงเริ่มหากกลุ่มตัวอย่างศึกษาครั้งนี้โดยการใช้เทคนิคการคัดเลือกกลุ่มศึกษาโดยวิธีการสร้างความสนิทสนมกับนักเรียนคนใดคนหนึ่งก่อนและจึงเริ่มให้นักเรียนคนดังกล่าวแนะนำเพื่อนคนอื่น ๆ ให้รู้จักด้วย ที่เรียกว่า Snowball Sampling Technique จึงเริ่มทำการคัดเลือกนักเรียนกลุ่มศึกษาจำนวน 20 คน อย่างไรก็ตามเพื่อให้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายมากขึ้นผู้วิจัยจะทำการคัดเลือกกลุ่มนักเรียนเพียง 1-2 คน เท่านั้นในการแนะนำของนักเรียนกลุ่มศึกษา โดยพิจารณาว่านักเรียนกลุ่มศึกษาทุกคนจะต้องเต็มใจและมีเวลาเพียงพอเพื่อให้ผู้วิจัยทำการติดตามข้อมูลตลอดจนจบคอร์สการศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีการติดตามดูแลนักเรียนกลุ่มตัวอย่างศึกษา คอยสอบถามเรื่องการเรียนและการดำเนินชีวิต ตลอดจนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เนื่องจากนักเรียนกลุ่มศึกษาทุกคนเรียนกวดวิชาในโรงเรียนกวดวิชาหลายแห่ง เพื่อการติดตามเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงขอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ วัน เวลา และสถานที่เรียนกวดวิชาของนักเรียนกลุ่มศึกษาทุกคน รวมทั้งสถานที่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก หลังจากการติดตามและพูดคุยกับนักเรียนกลุ่มศึกษาไปได้ระยะหนึ่ง พบว่ามีนักเรียนกลุ่มศึกษาบางคนขาดการติดต่อกับผู้วิจัยแม้ผู้วิจัยจะพยายามติดต่อแล้วก็ตาม

ในขณะที่บางคนขออนุญาตถอนตัวจากการเป็นกลุ่มศึกษาโดยให้เหตุผลว่าไม่สะดวกในการให้ข้อมูล ดังนั้นผู้วิจัยจึงติดตามนักเรียนกลุ่มศึกษาที่เต็มใจให้ข้อมูลตลอดการศึกษาเพียง 10 คน

3. การสร้างความคุ้นเคย (Rapport) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างศึกษา

การสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างผู้วิจัยและนักเรียนกลุ่มศึกษาถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาครั้งนี้ ดังนั้นทุกครั้งที่ผู้วิจัยเข้าสู่สนามและพบกับนักเรียนกลุ่มศึกษาตามกำหนดตารางเรียนที่นักเรียนกลุ่มศึกษาได้ให้ข้อมูลไว้ เพื่อแสดงให้เห็นนักเรียนกลุ่มศึกษามีความไว้วางใจและเต็มใจให้ข้อมูลในการศึกษา ผู้วิจัยจึงนัดหมาย วันและเวลาล่วงหน้า ในวันที่ผู้วิจัยจะสามารถมาพบได้ ซึ่งอาจครั้งอาจเป็นการนัดหมายทางโทรศัพท์สำหรับนักเรียนกลุ่มศึกษาบางคนที่สามารถติดต่อได้ทางโทรศัพท์ การติดต่อและพูดคุยทางโทรศัพท์ในบางครั้งทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสสอบถามเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ทั่ว ๆ ไป รวมทั้งการพูดคุยในบางประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้

การพูดคุยอย่างเป็นกันเองในฐานะเป็นเพื่อน หรือรุ่นพี่ ทำให้นักเรียนกลุ่มศึกษาบางคนเคยชวนให้ผู้วิจัยไปเที่ยวบ้านหรือที่พักในช่วงตั้งแต่ช่วงแรกของการรู้จักกัน จึงเป็นโอกาสที่ดีในการทำความรู้จักกับนักเรียนกลุ่มศึกษา ผู้วิจัยจึงรับคำชวนทันที ในขณะที่นักเรียนกลุ่มศึกษาบางคนซึ่งที่มีความต้องการจะสัมผัสบรรยากาศการเรียนการสอน หรือสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของนักศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงรับอาสาพาเที่ยวภายในมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นสถานที่ที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่การมีโอกาสใกล้ชิดและพูดคุยกับนักเรียนกลุ่มศึกษาเป็นความสัมพันธ์ที่ดีและไว้นื้อเชื่อใจต่อกัน ผู้วิจัยจึงมั่นใจว่าข้อมูลที่ได้รับการพูดคุยกับนักเรียนกลุ่มศึกษาเป็นข้อมูลที่ได้รับโดยตรงจากผู้ให้ข้อมูล และมาจากความรู้สึกที่แท้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล (Collecting Data)

ผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลรวม 6 เดือน คือ ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม 2542 โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ลักษณะ คือ การศึกษาจากเอกสาร (Documents) ที่เกี่ยวข้อง การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเอกสารและบทความที่เกี่ยวข้องกับการเรียนกวดวิชา รวมทั้งสถานการณ์

การเรียนกวดวิชาในปัจจุบัน จำนวนโรงเรียนกวดวิชาที่มีการขออนุญาตจัดตั้งในเขตเทศบาลนคร หาดใหญ่ สถิติจำนวนนักเรียนที่เรียนกวดวิชา ในโรงเรียนกวดวิชาที่ศึกษาคั้งนี้ รวมทั้งเอกสารและ สื่อประกอบการสอนของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่ง ในทุกรายวิชา

2. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

เนื่องจากการศึกษาคั้งนี้ มีลักษณะการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ดำเนินการอย่าง ต่อเนื่องมีลักษณะการหล้อมล้อม คือ การเก็บข้อมูลเริ่มตั้งแต่ผู้วิจัยได้เข้าสู่สนามเป็นครั้งแรก เพื่อติดต่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากโรงเรียนกวดวิชาในครั้งแรก โดยเริ่มสังเกตเพื่อเก็บข้อมูล เบื้องต้นของโรงเรียนกวดวิชาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป สถานที่ตั้ง จำนวนผู้สมัครเรียน หลักสูตรและรายวิชาที่เปิดสอน เป็นต้น ส่วนการเก็บข้อมูลในขั้นตอนที่สองจะเริ่มทำการเก็บ ข้อมูลตลอดระยะเวลาการศึกษา คือการสังเกตพฤติกรรมการเรียนกวดวิชาของนักเรียนกลุ่มศึกษา การสอนของครูในโรงเรียนกวดวิชาและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาการศึกษา จะสิ้นสุดลง

3. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาบทความ วารสาร รวมทั้งทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการพูดคุยกับนักเรียนกลุ่มศึกษาในเบื้องต้น มากำหนดแนว ในการสัมภาษณ์ (Interview Guide) รายละเอียดดังภาคผนวก ข เพื่อให้ครอบคลุมในประเด็น ที่ศึกษา คือ เงื่อนไขและความจำเป็นในการเรียนกวดวิชา พฤติกรรมและกระบวนการตัดสินใจ ในการเรียนกวดวิชา รวมทั้งค่านิยมที่มีผลต่อการเรียนกวดวิชา โดยขออนุญาตบันทึกเทป คำสัมภาษณ์ ซึ่งกระทำในช่วงสุดท้ายของการศึกษา การสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นการพูดคุย อย่างเป็นกันเอง โดยให้นักเรียนกลุ่มศึกษากำหนดวัน เวลาที่ตนเองสะดวก ซึ่งมักเป็นเวลา หลังเลิกเรียนในแต่ละวัน ส่วนสถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยทำการคัดเลือกสถานที่ ซึ่งเป็นร้านค้าที่ขายอาหารว่าง ซึ่งตั้งอยู่บริเวณใกล้ ๆ กับโรงเรียนกวดวิชา และได้พิจารณาแล้วว่า สถานที่ดังกล่าวมีสภาพที่เหมาะสม ไม่มีเสียงอึกทึกมากเกินไป รวมทั้งมีความเป็นส่วนตัว พอสมควรในพูดคุย ผู้วิจัยได้บริการอาหารว่างและเครื่องดื่มแก่นักเรียนกลุ่มศึกษาทุกคน เพื่อให้บรรยากาศการพูดคุยมีความเป็นกันเองมากที่สุด หลังจากการสัมภาษณ์สิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้ มอบของที่ระลึก เช่น ปากกา หรือแผ่นภาพสรุปสูตรคณิตศาสตร์ แก่นักเรียนกลุ่มศึกษาทุกคน

แม้ว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลคั้งนี้จะเน้นตัวประชากรกลุ่มนักเรียนศึกษาเป็นหลัก แต่กลับพบว่ายังมีบางประเด็นที่ไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างครบถ้วน

ผู้วิจัยต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนกลุ่มศึกษา คือกลุ่มผู้ปกครอง และครูผู้สอนทั้งในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และครูในโรงเรียนกวดวิชา เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

อย่างไรก็ตามในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้เผชิญกับสภาพปัญหาหลายประการทั้งจากตัวนักเรียนกลุ่มศึกษา ผู้ปกครอง และครูผู้สอน กล่าวคือนักเรียนกลุ่มศึกษาส่วนใหญ่ มักขอเลื่อนเวลาในการสัมภาษณ์ ถึงแม้ว่าจะมีการนัดเวลาไว้ล่วงหน้าแล้วก็ตาม นอกจากนั้นการไปสัมภาษณ์ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มศึกษา ส่วนใหญ่อยู่นอกพื้นที่เขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ต้องใช้เวลาในการเดินทาง และบางครั้งอาจจำเป็นต้องเลื่อนการสัมภาษณ์บ่อยครั้ง เนื่องจากผู้ปกครองมักติดภาระกิจที่สำคัญกว่า

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

ข้อมูลที่ได้จากการเข้าไปสัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนกวดวิชา ตลอดระยะเวลา 6 เดือน เป็นข้อมูลที่ได้จากการพูดคุยและทดสอบซ้ำหลายครั้งเพื่อที่จะได้รับความถูกต้องของข้อมูลมากที่สุด บางประเด็นของข้อมูลสามารถเก็บได้ตั้งแต่การพูดคุยในช่วงระยะแรก ๆ จึงสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ในระยะแรก และจะเป็นข้อมูลที่น่ามากำหนดเป็นแนวทางในการกำหนดแนวคำถาม (Interview Guide) สำหรับการสัมภาษณ์ระดับลึกต่อไป

การศึกษาครั้งนี้มีวิธีการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล โดยการตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับการบอกเล่าของนักเรียนผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน ในบางประเด็นคำตอบที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอเพื่อหาข้อสรุปในผลการวิจัย ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสอบถามจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและรู้เรื่องราวของนักเรียนกลุ่มศึกษาเป็นอย่างดี ซึ่งอาจเป็นผู้ปกครองหรือญาติ รวมทั้งครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่นักเรียนศึกษาอยู่ และครูในโรงเรียนกวดวิชา โดยการสัมภาษณ์จากแนวคำถามที่วางไว้ และประเด็นต่าง ๆ ที่นักเรียนกลุ่มศึกษาให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลซ้ำเป็นครั้งที่สองและสาม เมื่อพบว่ามีข้อมูลเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนไปจากเดิม ซึ่งเป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มานั้น ตอบปัญหาการศึกษาหรือไม่ ข้อมูลที่ได้มาแต่ละครั้งตรงกันเพียงใด ข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร ข้อมูลนั้นเพียงพอหรือยัง การตรวจสอบข้อมูลครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้วิธีแบบสามเส้า (Triangulation) โดยพิจารณาถึงเวลา สถานที่ บุคคล หากข้อมูลต่างกันด้วยเวลา สถานที่และบุคคล ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ (Denzin, Norman K, 1970 อ้างจาก สุภางค์ จันทวานิช 2540 : 129) หลังจากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาโดยจัดกระทำดังนี้ ทำการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบถึงบทสนทนาที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ต้องการศึกษาที่ปรากฏอยู่

ณ ส่วนต่างๆ ของบทสนทนาทั้งหมดและนำข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดจากการสังเกต หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดโดยผู้วิจัยวางตัวเป็นกลางวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสุดท้ายต่อไป โดยดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

1. การเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) คือการแสวงหาความเหมือนและความแตกต่างที่มีอยู่ในคุณภาพ (Qualities) หรือคุณสมบัติ (Property) ของข้อมูลตั้งแต่ 2 ชุดขึ้นไปอย่างมีระบบ เพื่อสร้างข้อสรุปที่กล่าวถึงลักษณะร่วมและความแตกต่างของข้อมูลสองชุดนั้น
2. การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) ตามกรอบที่ใช้ในการวิจัยในลักษณะเชิงบรรยาย ซึ่งวิธีการหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์ผู้วิจัยได้ศึกษาจากวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของสุภางศ์ จันทวานิช (2540 : 106) เป็นแบบอย่างในการวิเคราะห์ โดยการนำข้อมูลเชิงรูปธรรมย่อย ๆ หลาย ๆ กรณี มาสรุปเป็นข้อมูลเชิงนามธรรมโดยพิจารณาจากลักษณะร่วมที่พบ

การเสนอผลการวิจัย (Presentation)

การศึกษาถึงสภาพ เงื่อนไขและความจำเป็นที่ต้องเรียนกวดวิชา กระบวนการตัดสินใจในการเรียนกวดวิชา และค่านิยมที่มีต่อการเรียนกวดวิชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อตอบปัญหาที่ตั้งไว้ แม้นข้อมูลที่ได้รับจะมาจากการสังเกต และการสัมภาษณ์ก็ตาม แต่การนำเสนอผลการวิจัยจะพยายามเชื่อมโยงให้เห็นปรากฏการณ์การเรียนกวดวิชาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ จากข้อมูลที่ได้รับอันเป็นการสร้างภาพรวมของเหตุการณ์ จากปัจจัยย่อยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะของการอุปนัย และนำเสนอในลักษณะบรรยาย

ข้อจำกัดในการศึกษา

1. การศึกษาครั้งนี้ไม่ได้ตั้งสมมติฐานที่ตายตัวเกี่ยวกับการศึกษาเอาไว้ มีเพียงข้อเสนอแนะที่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาจะมีตัวแปรหลายตัวและผู้ศึกษาก็เป็นตัวแปรหนึ่งที่เข้าไปเกี่ยวข้องในกระบวนการคิดและตัดสินใจ ในบางเรื่องเพราะการพูดคุยที่ผู้ศึกษาวางตัวเป็นฐานที่ และเคยมีประสบการณ์ในเรื่องนี้มาก่อน จึงพยายามวางตัวไม่ให้มีผลกระทบกับกระบวนการตัดสินใจของนักเรียนกลุ่มศึกษาหรืออาจกระทบบ้างในบางเรื่องแต่ก็น้อยที่สุด

2. เนื่องจากการศึกษาคั้งนี้ เน้นที่ตัวนักเรียนเป็นสำคัญแต่ในบางประเด็นของคำถาม ยังหาข้อสรุปที่ชัดเจนไม่ได้ จำเป็นต้องติดตามหาข้อมูลจากครอบครัวของนักเรียนกลุ่มศึกษา บางคนซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่นอกพื้นที่ศึกษา จึงจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาการศึกษาค้นข่างนานในการติดตามและสัมภาษณ์แต่ละครอบครัว ส่วนในบางครอบครัวที่ผู้ศึกษาพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากการพูดคุยและสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มศึกษาบางคน หากพบว่าอิทธิพลจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ไม่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจของนักเรียนกลุ่มศึกษา ผู้วิจัยจะไม่ติดตามเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม แต่นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มศึกษามาทำการวิเคราะห์

3. การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างเล็ก ๆ กลุ่มหนึ่งที่มาเรียนกวดวิชาใน โรงเรียนกวดวิชา 2 แห่ง ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จึงไม่อาจอนุมานถึงนักเรียนที่เรียนกวดวิชา ในพื้นที่ และกลุ่มนักเรียนอื่น ๆ ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมในพื้นที่นั้น ๆ เป็นหลัก โดยเฉพาะ พฤติกรรมของนักเรียนแต่ละกลุ่มซึ่งมีความแตกต่างกัน

4. ความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มศึกษา รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่ผ่านออกมาเป็นคำพูด ผู้ศึกษาได้อ้างถึงเป็นคำพูดจากการสนทนา ซึ่งมีความสนิทสนมกันในระดับหนึ่ง จึงใช้คำสรรพนามแทนผู้วิจัยในฐานะเป็นพี่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในบริบทของการสนทนามากที่สุด โดยระบุชื่อที่แท้จริงของผู้ให้ข้อมูลทุกคน โดยได้รับอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลแล้ว

5. แม้ว่าการศึกษาคั้งนี้จะใช้ระยะเวลานานในการศึกษานักเรียนกลุ่มนี้เพื่อทำความเข้าใจและอธิบายถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงค่านิยมที่มีต่อการเรียน กวดวิชาก็ตาม แต่ก็ยังไม่อาจชี้ชัดลงไปได้ว่าค่านิยมดังกล่าวจะเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ จึงควรมี การศึกษาติดตามหลังจากมีการเรียนกวดวิชาเสร็จสิ้นไปแล้ว เพราะค่านิยมอาจเปลี่ยนแปลงไปตาม สภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป